316

PRES-SERVIS
NOVINSKO-IZDAVAČKO PREDUZEĆE SAVEZA NOVINARA JUGOSLAVIJE
PRESS PUBLISHING ENTERPRISE OF THE FEDERATION OF YUGOSLAV JOURNALISTS
BEOGRAD — Knez Mihajlova 2/X — Pošt. fah 842
Tel. 621-578
Ček. račun 101-11/1-804
Current Account with Yugoslav National Bank
SLUŽBA DOKUMENTACIJE
CLIPPING SERVICE
Isečak iz lista
Newspaper cutting
СТУДЕНТСКИ ЗБОР
Скопје
8. IV. 1966

Трета самостојна изложба на Теофил Шулајковски

Визија кон македонскиот пејсаж

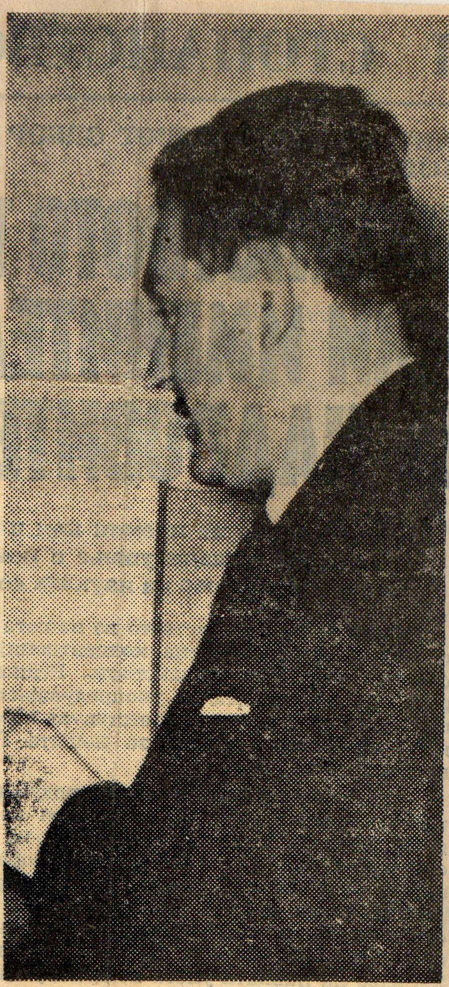

Теофил Шулајковски

Во изложбениот салон на Работничкиот универзитет во Скопје од 31 март до 10 април Теофил Шулајковски со триесетина експонати ни го презентира своето ликовно творештво по трет пат самостојно. Првиот пат имавме можност да го сретнеме во Дебар, а вториот пат во Белград. За него традиционално и својствено е тоа, што постојано го сретнуваме како креатор на акварелната техника. Ситурно е дека, оваа изложба со своите експонати внесува доста новини во нашиот ликовно-уметнички живот. Воедно истата ѝ нарушува доста постојни претпоставки, кои во ликовниот живот се провлекуваат веќе подолго време; дека со акварелната техника не може потполно да се оствари ликовниот субјект на еден уметник. Навистина, никој не може да му приговори на некого зошто тој во своето креирање употребува една или друга техника, зашто истата претставува негов ликовен говор, но факт е дека, најголемиот дел од ликовните уметници кај нас и во светот го запоставуваат акварелот. Оваа изложба потврдува нешто, или продолжува нешто од деветнаесеттиот век кога акварел — техниката била основа на многу и значајни уметнички дела.

Што е најважно и најкарактеристично за Теофил Шулајковски, тој на своите експонати и со оваа техника остварил вековна патина, која за својата генеза до нејзиното конечно оформување бара максимални и особени напори. Откривањето на ваквиот белег при анализата на композицијата на едно ликовно дело, значи, истото, апсорбирало доста голем труд и вештина, но со тоа станува поквалитетно и повредно.

Напорите што се насираат низ изложбените експонати, зборуваат за една наполна свртеност кон македонскиот пејсаж. Овој пејсаж е типично македонски и се провлекува како свет со вековни белези, а не како свет што може да се изменува, зашто истиот има натурални корени и исто таква основа. Тоа се белези на еден топол колорит, на топли предели типични за ова поднебје. Во нив многу јасно е оцртана жегата и виталноста на растителниот свет кон неа. Водата како тук таму појавен објект во уметниковата визија зазема секундарно место, при што остава впечаток дека е исклучена од основата на билниот живот, која својата егзистенција секојдневно ја продолжува исклучиво со својот непобедлив глас за живот.

Во неколку експонати се сретнува и националната архитектура како инспирација. Највеќе истата на платната на Теофил Шулајковски претставува како внатрешност на некои цркви и манастири. И оваа инспирација реализирана е со акварелна техника. Но, се чини дека успехот при тоа нешто заостанува кога се употребува со пејсажниот акварел, зашто се насетува недоискажаност. Тонската градба зборува за недоволна оцртаност на објектите. Меѓутоа, со оглед на тоа што ова оцртување се сретнува само во неколку експонати кои квантитативно во споредба со останатите не значат ништо, се чини дека не може да имаат некои поголеми влијанија при целокупното одмерување и оценување на изложбата.

Прикажаниот квалитет со оглед на тоа што кај Теофил Шулајковски се појавува на неговиот развоен пат, не наведува на заклучок дека и во иднина треба да очекуваме уште поквалитетни и посовршени дела во нашето ликовно творештво. Не е на одмет и тоа, што треба да се спомене дека оваа изложба зборува своевидност и оргиналност во зафатноста.

Денешниот модернизам во ликовната уметност — космичко безредие

По повод отворањето на третата самостојна изложба на Теофил Шулајковски му поставивме две прашања:

— Вие ја негувате акварелната техника. Таа денес како изразно средство ретко може да се сретне кај други уметници. Постојат ли причини за тоа?

— **ВО ПОСЛЕДНО ВРЕМЕ** постои тенденција од поголем број ликовни уметници оваа техника да не се негува. Ваквото оградување од истата произлегува оттаму што мнозина сметаат дека со оваа техника не можат да бидат опстојно презентирани во ликовното творештво. Сметам дека со акварелот сликарот може да биде јасен во искажувањето на своите ликовни концепции како и со маслената техника. Дури има моменти сликарот поубедливо да ја реализира својата концепција со оваа техника.

Акварелот го сретнуваме уште од времето на импре-
вања сретнуваме во XIX век во делата на англиските акварелисти. Правите мајстори ги воодушевувале љубителите на акварелната техника. Но за жал, тоа денес го немаме. Констатацијата е едногласна: престижот во оваа техника наполно отсуствува.

— Што мислите: дали денес апстрактната уметност ни донесува и дела со форма без содржина?

— За жал, денес многу малку ликовните креатори се служат во искажувањето со четката и својата палета. По сѐ се чини дека повеќе се оди во ќор сокак отколку да се создава права уметност. Кога го говорам ова мислам на тоа дека предметите што се препуштени на одумирање нашле простор во платното на повеќе сликари, т. е. се создаваат некои правци како што се поп-арт и шах-арт и други кои кон ништо не водат освен кон брутална вулгаризација на вистинската уметност. Многу денешни современи правци епидемично делуваат. А едно е јасно: и човекот од дваесеттиот век во ликовното творештво не сака да се чувствува како во некое космичко безредие, зашто истото не постои, туку и ликовната естетика бара принципиелна подреденост која ќе го асоцира на она што е, односно на она што го сретнува во својот секојдневен живот: сонот и јавето. Меѓутоа и научните светови што им се презентираат со секојдневните откритија за него не се недостапни и апстрактни.

Денес и Париз како ликовна метропола повторно го навлажнува коренот на фигуративното сликарство.

Благоја ЛАКТИНСКИ